

Betænkning

i

lagtings sag nr. 182/2007: Forslag til rigslovsindstilling om at sætte i kraft for Færøerne "lov for Færøerne om udlændinges adgang til opholdstilladelse med henblik på visse former for beskæftigelse"

Helena Dam á Neystabø, landsstyremedlem, forelagde den 23. april 2008 sagen for Lagtinget, og efter 1. behandling, den 6. maj 2008, er forslaget henvist til Retsudvalget.

Retsudvalget har behandlet sagen på møder den 13. og 15. maj 2008.

Under behandlingen har udvalget afholdt møder med repræsentanter for Samtak (Sammenslutning af flere fagforeninger), Torshavns Kvindearbejderforening, Klaksvigs Kvindearbejderforening, Klaksvigs Arbejderforening, Landsforeningen for Håndværkere, Færøernes Håndværkerforening, Færøernes Arbejdsgiverforening, Færøernes rederiforening, Landfogeden og landsstyrekvinden.

Retsudvalget har i brev fra Samtak, dateret 13. maj 2008, modtaget forslag til ændringer i lovforslaget. Retsudvalget har fra Torshavns Kvindearbejderforening modtaget kopi af høringssvar til forslaget. Færøernes Arbejdsgiverforening har sendt Retsudvalget et brev, dateret 13. maj 2008, med bemærkninger til forslaget vedlagt kopi af aftale mellem de islandske arbejdsgiverforeninger og foreninger for lønmodtagere vedrørende udlændinge på det islandske arbejdsmarked, samt en oversigt over arbejdsløsheden på Færøerne i tidsrummet 2000 – 2008, fordelt på måneder, foruden en elektronisk post dateret 14. maj 2008, med statistiske oplysninger, som også blev udleveret på mødet. Fra landsstyreområdet for justitsanliggender har Retsudvalget bl.a. modtaget en e-post, som behandler spørgsmålet om fremgangsmåden i forbindelse med ændringer i procentsatsen.

Et **enigt Retsudvalg** understreger vigtigheden af information, oplysning og et grundigt tilsyn for at opnå ordnede forhold på udlændingeområdet.

Der arbejdes med en konkret plan for at etablere et Udlændingestyrelse, som i første omgang skal forvalte den del af udlændingesagerne, som i dag bliver forvaltet i landsstyreområdet for justitsanliggender, og som vedrører afgivelse af udtalelser i forbindelse med ansøgninger om arbejds- og opholdstilladelser. Det er klart, at denne styrelse også får til opgave at oplyse om lovgivningen, procedurer m.v. på området, at vejlede udlændinge om konkrete sager, foruden, sammen med andre relevante parter, at udarbejde oplysningsmateriale.

Med hensyn til tilsynet, så er det hovedsagelig landfogeden, som i henhold til udlændingeloven forestår tilsynet på området, og landfogeden har i henhold til udlændingelovgivningen bl.a. hjemmel til på egen hånd, og i samarbejde med andre myndigheder, at foranstalte undersøgelser, f.eks. af en bestemt erhvervsgrænse. Landfogeden har på møde med Retsudvalget oplyst, at antallet af sager angående overtrædelser af udlændingeloven er faldet væsentlig, og at faldet stemmer overens med den målrettede tilsynskampagne, som har været praktiseret de seneste år. Landfogeden bemærkede samtidig, at § 4, stk. 3, som fastsætter indholdet i arbejdsgivererklæringen, og som delvis er i overensstemmelse med den nyligt vedtagne lov om ansættelsesdokumentation, er klar og tydelig og forbedrer mulighederne for bevisførelse af eventuelle overtrædelser på udlændingeloven. Retsudvalget vurderer ikke, at der er konkrete bevæggrunde til at foretage ændringer i tilsynsordningerne.

Under udvalgsbehandlingen har der været diskuteret, hvorvidt nogle nærmere angivne støtteordninger kan blive en hindring for at give arbejds- og opholdstilladelser i henhold til § 3, stk. 1, nr. 1 til særskilt arbejde. I henhold til denne bestemmelse er det en betingelse, at der er tale om "ordinær beskæftigelse". I de særlige bemærkninger til bestemmelsen er begrebet defineret som "beskæftigelse uden offentligt tilskud". Der ses ikke at være taget stilling til, hvordan fiskefabriksordningen i ALS (den færøske arbejdsløshedsordning) eller ordningen om minimumsløn til fiskere skal vurderes i denne sammenhæng. Udvalget henviser til, at en af begrundelserne for lovforslaget er, at der er behov for arbejdskraft i fiskefilet- og fiskerierhvervet, og disse ordninger må derfor ikke forhindre udlændinge i at få arbejds- og opholdstilladelse i henhold til bestemmelsen. Det medfører, at arbejde i fiskefilet- og fiskeribranchen også er at regne for "ordinært" i henhold til bestemmelsen.

Desuden har udvalget delt sig i et **flertal** og et **mindretal**.

Flertallet (Jacob Vestergaard, Poul Michelsen, Marjus Dam og Alfred Olsen) udtaler, at ændringerne til udlændingeloven oprindeligt var tiltænkt at gøre det mere smidigt for erhvervet at få udenlandsk arbejdskraft. Forslaget baseres endnu på tanken om en friere tilgang af arbejdskraft, dog nu med den begrænsning, at de særlige regler om arbejdskraft fra EU-landene ikke skal gælde, hvis arbejdsløsheden er højere end 3,5 % i et sammenhængende tidsrum på mindst 3 måneder

Flertallet kan ikke tilslutte sig denne begrænsning, og det af flere årsager.

Efter udvalgsbehandlingen kan det fastslås, at når alt kommer til alt, er der gode grunde til at betvivle, hvorvidt forslaget løser nogle problemer med manglende arbejdskraft. I henhold til oversigten over udviklingen i arbejdsløsheden de seneste år, så har arbejdsløsheden i 6 måneder i 2004, hele året 2005 og i begyndelsen af 2006 været højere end 3,5 %, og i hele denne periode har arbejdsgivere haft problemer med manglende arbejdskraft. Uanset om der bliver en friere tilgang til arbejdskraft fra EU, så løser forslaget ikke op for en tilstrækkelig fri tilgang, som kan løse nogen problemer. Flertallet udtaler samtidig, at selvom det kan virke pålideligt at knytte administrationen til en procentsats, så viser tallet ikke det rigtige billede af arbejdsløshedssituationen i de forskellige regioner i landet, ligesom arbejdsløsheden i én erhvervsgrænse kan være lavere i en region end i en anden.

Desuden stiller flertallet sig tvivlende overfor det i udlændingeregi nye begreb i § 3, stk. 2 "særlige beskæftigelsesmæssige hensyn" sammenholdt med begrebet i den nugældende udlændingelov "væsentlige beskæftigelsesmæssige hensyn". Begge begreber knytter sig til behovet for arbejdskraft

i landet, men resultatet af to sager kan blive forskelligt, forudsat at den ene ansøger er fra et 3. land, mens den anden kommer fra et EU-land. Udlændinge fra 3. lande, som ansøger om arbejds- og opholdstilladelse i henhold til gældende udlændingelov, kan som følge af en konkret vurdering få et afslag begrundet i, at der ikke er behov for arbejdskraft, mens EU-borgerens ansøgning bliver imødekommet, fordi der med begrebet ”særlige beskæftigelsesmæssige hensyn” for vedkommende allerede er defineret et behov for arbejdskraft, forudsat at den totale arbejdsløshed i landet ikke har oversteget 3,5 % i en sammenhængende periode på minimum 3 måneder.

Afslutningsvis stiller flertallet spørgsmålstejn ved lovgivningsmåden i forbindelse med den omtalte procentgrænse, og især hvordan fremgangsmåden skal være, hvis der opstår et behov for at ændre procentgrænsen. Udvalget har fået stadfæstet, at der ikke administrativt er muligt at ændre fortolkningen, som fremgår af de særlige bemærkninger, og det er meningsløst at diskutere lovændringer i denne forbindelse, idet procentsatsen ikke er fastsat i lovteksten, men kun omtalt i de særlige bemærkninger til § 3, stk. 2.

Flertallet foreslår derfor følgende

ændringsforslag

1) § 3, stk. 2 udgår.

Flertallet anbefaler Lagtinget at vedtage forslaget med denne ændring.

Mindretallet (Olga Biskopstø, John Johannesen og Mikkjal Sørensen) tilslutter sig forslaget som fastholder, at den frie tilgang af arbejdskraft fra EU ophører, når arbejdsløsheden har været højere end 3,5 % i en sammenhængende periode på 3 måneder. Selvom arbejdsløsheden kan vurderes som særlig lav, når den er nede på 3,5 %, er det et faktum, at arbejdsløsheden, i de svagest stillede områder, kan være flere gange højere.

Mindretallet vurderer dog, at det er nødvendigt at kunne regulere procentgrænsen, hvis særlige forhold gør det nødvendigt. Dette er dog ikke muligt, når det foreliggende forslag er vedtaget, idet grænsen kun er omtalt i bemærkningerne. Landsstyrekvinden har dog oplyst for udvalget, at hun efter Olai vil forelægge Lagtinget et ændringsforslag, hvis formål er at skaffe landsstyrekvinden hjemmel til i bekendtgørelse at ændre procentgrænsen. Dette synes mindretallet er en passende fremgangsmåde.

Mindretallet konstaterer, at idet vi ikke har fuld kompetence på dette område, så kan lovændringer sommetider forekomme uklare og utilstrækkelige. Derfor glæder det mindretallet, at landsstyret tilskynder arbejdet med at overtage kompetencen på dette sagsområde, så færøsk lovgivning, som passer til det færøske samfund og den politiske vilje her i landet, kan udarbejdes.

Retsudvalget, 15. maj 2008

Jacob Vestergaard, formand; Olga Biskopstø, næstformand; John Johannesen; Poul Michelsen;
Marjus Dam; Alfred Olsen; Mikkjal Sørensen;